

Súd: Okresný súd Topoľčany
Spisová značka: 4C/20/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4620201407
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Marián Mokoš
ECLI: ECLI:SK:OSTO:2020:4620201407.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Topoľčany samosudcom Mariánom Mokošom v právnej veci žalobcov: 1./ G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXXX/XX, XXX XX F., 2./ K. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. U. XXXX/XX, XXX XX F., 3./ I. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. C. XXXX/XX, XXX XX F., právne zastúpené Advokátska kancelária JUDr. Slávik a partneri, s.r.o. nám. M.R.Štefánika 3, 955 01 Topoľčany, IČO: 36 861 375, proti žalovaným 1./ K. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. C. XXX, 2./ F. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/X, XXX XX Q. nad T., 3./ G. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. W. XX, XXX XX H. W., právne zastúpená JUDr. Ing. Michal Mladý, advokát so sídlom Prievidzská 254/26, 972 01 Bojnice, o určenie predmetu dedičstva, takto

rozhodol:

Súd žalobu z a m i e t a .

Súd žalovaným v 1./ až 3./rade priznáva náhradu trov konania proti žalobkyniam v 1./ až 3./ rade v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne tunajší súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1./ Žalobkyne v 1./ až 3./rade sa podanou žalobou domáhali určenia, že do dedičstva po poručiteľovi nebohom Y. G. nar. XX.XX.XXXX a zomrelom dňa XX.XX.XXXX patria nehnuteľnosti v kat.úz. D. zapísané na LV č. XXX ako parc.č. 191 záhrada o výmere 917 m², parc.č. 192/1 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 291 m², parc.č. 192/2 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 105m² a parc.č. 192/3 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 32m² a to v podiele žalovanej v 1./rade 1/8-ina, v podiele žalovanej v 2./rade 1/8-ina a v podiele žalovanej v 3./rade 45/120-tín. Svoju žalobu odôvodnili tým, že svoje spoluvlastnícke podiely nadobudli v dedičskom konaní po otcovi neb. Y. G. zomrelom dňa XX.XX.XXXX vedenom pod sp.zn. 3D/169/2019, avšak ako spoluvlastníčky nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX v kat.úz. D. sú aj žalované v 1./ až 3./rade napriek tomu, že tieto ich spoluvlastnícke podiely nadobudol otec Y. G. vydržaním, keďže od r. 1968 bol dobromyseľný v užívaní týchto nehnuteľností a splnil všetky podmienky vydržania podľa ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, pretože nehnuteľnosti mal v nepretržitej a nerušenej držbe po dobu dlhšiu ako 10 rokov.

2./ Žalované v 1./ až 3./rade žiadali žalobu ako nedôvodnú zamietnuť, pričom žalované v 1./ až 2./rade vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe zhodne namietali nadobudnutie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam Y. G. vydržaním, pretože podľa nich u neho chýbala vôľa nadobudnúť pozemky vydržaním a tomuto nenasvedčujú ani doklady predložené žalobkyňami. Žalovaná v 3./rade v písomnom vyjadrení uviedla, že pokiaľ ide o potvrdenie podpísané jej starým otcom R. G. o prevzatí sumy 3 000,-Kčs od Y. G., tak následne podľa tohto potvrdenia má byť podpísaná kúpna zmluva, avšak k jej podpísaniu nikdy nedošlo. Obaja svojou nečinnosťou deklarovali, že nemali záujem takúto zmluvu uzavrieť a právne vysporiadať ich spoluvlastnícke vzťahy k predmetným nehnuteľnostiam.

3./ Žalobkyne vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 18.09.2020 (č.l. 113) namietali tvrdenie žalovaných, že žaloba bola podaná iba účelovo, pretože v dedičskom konaní po otcovi mohli dediči len spoluvlastnícke podiely zapísané na LV č. XXX, pričom ich otec až do roku 2017 považoval všetky spoluvlastnícke podiely za vysporiadané tak, ako si ich vyporiadal pred stavbou rodinného domu v r. 1968. Pokiaľ ide o kúpnopredajnú zmluvu z 25.04.1947, tak jej platnosť nebola podmienená uzatvorením „čarovnej zmluvy“ a kúpna cena 8 000,-Kčs bola vyplatená už pred podpisom zmluvy a zvyšok 2 000,-Kčs pri podpise zmluvy. Nepodarilo sa im však zistiť, či zmluva bola schválená poručeneckým súdom a teda, či sa stala záväznou aj pre ich otca, v tom čase maloletého. Pri vybavovaní povolenia stavby v r. 1968 sa ich otec Y. G. dohodol s dedičmi po nebohej K. G., že mu podiel 1/4-iny ponechajú za vyplatenie sumy 1 000,-Kčs, ktorá aj bola vyplatená. Rovnako tak sa ich otec dohodol aj s bratom R. G., na odpredaji jeho podielu na nehnuteľnostiach za cenu 3 000,-Kčs, ktorá mu bola dňa 12.05.1968 vyplatená. Predložené doklady jednoznačne preukazujú, že ich otec od roku 1968 bol v tom, že mu spoluvlastnícky podiel nebohej K. G. patrí, keďže tento riadne vyplatil a taktiež podiel od brata R. G.. Od r. 1968 bol ich otec dobromyseľný, že spoluvlastnícky podiel K. G. a R. G. nadobudol do vlastníctva a bol dobromyseľný v užívaní.

4./ Na pojednávaní dňa 24.11.2020 žalobkyne uviedli, že ich otec celý život prežil na sporných nehnuteľnostiach a aj zomrel s tým, že je to jeho a pokiaľ prišla reč na tieto nehnuteľnosti, tak tvrdil, že všetkých už vyplatil. Až v r. 2017 sa ozvala obec, že otec si ohradil časť ich pozemku a trvala na tom, aby si najskôr vysporiadal pozemky s ostatnými príbuznými a až potom mu môže byť odpredaná časť obecného pozemku.

5./ Žalované v 1./ až 3./rade na pojednávaní vypovedali, že v r. 2017 prebehlo dodatočné dedičské konanie po starej matke K. G., rod. G. a oni nemali vedomosť o nehnuteľnostiach, ktoré boli prejednané v tomto dedičskom konaní. Spochybnili prehlásenie z novembra 1968 o vyplatení suma 1 000,-Kčs s tým, že neobsahuje pravdivé údaje pokiaľ ide o niektoré osoby uvedené v tomto prehlásení.

6./ Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkýň a žalovaných, oboznámením sa so spisom tunajšieho súdu sp.zn. 3D/169/2019 ako aj s predloženými dokladmi a zistil, že podľa výpisu z LV č. XXX pre kat.úz. D. sú žalobkyne a žalované spoluvlastníčkami nehnuteľnosti parc. registra C, parc.č. 191, 192/1, 192/2 a 192/3 bližšie špecifikovaných v bode 1 tohto rozsudku a to žalobkyne v 1./ - 3./rade každá v podiele 1/8 - ina na základe uznesenia Okresného súdu Topoľčany sp.zn. 3D/169/2019 - 72 zo dňa 04.07.2019 vydaného v dedičskom konaní po poručiteľovi Y. G. zomrelom dňa XX.XX.XXXX. Zároveň spoluvlastníčkami predmetných nehnuteľností sú aj žalované v 1./ a 2./rade každá v podiele 1/8-ina na základe uznesenia sp.zn. 10D/147/2017 a žalovaná v 3./rade v podiele 45/120-tín na základe uznesenia sp.zn. 18D/125/2018. Podľa výpisu z LV č. 127 sú žalobkyne v 1./ až 3./rade spoluvlastníčkami rodinného domu súp. č. XXX na parc. č. 192/2 a to každá v podiele 1/3-ina na základe uznesenia sp.zn. 3D/169/2019.

7./ Nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX boli pôvodne vedené vo vložke č. 1451 (č.l. 27) v kat.úz. D. ako parc.č. 191 záhrada v intraviláne o výmere 917 m² a parc.č. 192 dom č. 64 s dvorom v intraviláne o výmere 428 m². Podľa zápisu v tejto pozemnoknižnej vložke bol otec žalobkýň Y. G. podielovým spoluvlastníkom uvedených nehnuteľností v podiele 15/120-tín na základe rozhodnutia D 1256/47 a následne boli nehnuteľnosti zapísané do pozemnoknižnej vložky č. 1930 (č.l. 29), pričom okrem Y. G. boli podielovými spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností L. G. v podiele 30/120-tín, K. G. v podiele 30/120-tín a R. G. v podiele 45/120-tín. L. G. rod. Q. zomrela dňa XX.XX.XXXX a podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Topoľčanoch sp.zn. D 786/66 (č.l. 31) zo dňa 25.11.1966 celé dedičstvo po nej nadobudol ako dedič manžel A. G., proti ktorému sa Y. G. zriekol výplaty svojho podielu a dedičovi R. G. mal vyplatiť jeho podiel v tom prípade ak by za pozemky dostal nejakú náhradu. A. G. zomrel dňa XX.XX.XXXX a podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Topoľčanoch sp.zn. D 758/71 (č.l. 32) zo dňa 28.09.1971 nadobudol spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach v kat.úz. D. zapísaných na LV č. XXX ako parc.č. 191 a 192 v podiele 30/120-tín dedič Y. G. voči ustupujúcemu dedičovi R. G. bezodplatne. V tom čase sa teda Y. G. stal spoluvlastníkom sporných nehnuteľností už spolu v podiele 45/120-tín, t.j. 3/8-iny.

8./ Žalobkyne v 1./ - 3./rade ako prílohu žaloby predložili kúpnopredajnú zmluvu zo dňa 25.04.1947 (č.l. 34), podľa ktorej K. G., rod. G. odpredala maloletému Y. G. zastúpenému matkou L. G., rod. Q. spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach v kat.úz. D. zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. 1451 ako parc.č. 191, 192 v podiele 1/4-ina za kúpnu cenu 10 000,-Kčs s tým, že časť kúpnej ceny vo výške 8

000,-Kčs predávajúca už prijala a zvyšok 2 000,-Kčs je kupujúci povinný vyplatiť pri podpise tejto zmluvy. V bode 6 zmluvy sa uvádza, že kupujúci povoľuje pozemnoknižný vklad práva do životného požívania a užívania kúpených nehnuteľností v prospech otca A. G., nakoľko tento za maloletého kupiteľa vyplatil kúpnu cenu. Podľa bodu 7 zmluvy sa zmluva stáva pre maloletého kupiteľa záväznou až po jej schválení poručeným súdom.

9./ Zo strany žalobkýň bolo ďalej predložené prehlásenie zo dňa 25.11.1968, podľa ktorého D. G. v zastúpení dedičov po jeho manželke a to C. G. a O. G. prehlásil, že nehnuteľnosti po nebohej manželke K. G., rod. G. ponecháva Y. G. a jeho manželke a to nehnuteľnosti vo vložke č. 1930 v kat.úz. D. parc.č. 191 a 192 spolu v 30/120-tinách ako aj 1/3-inu po nebohej L. G. za vyplatenie sumy 1 000,-Kčs s tým, že táto čiastka bude použitá na postavenie pomníka pre nebohú K. G. rod. G.. Podľa prehlásenia bol Y. G. povinný sumu 1 000,-Kčs zložiť do rúk predsedu MNV Prašice a hore menovaní boli zase povinní zaistiť dedičské podiely z horeuvedených parciel pri pozostalostnom pokračovaní na meno G. Y.. Prehlásenie obsahuje aj povolenie pre Y. G. na prestavbu rodinného domčeka na uvedených parceliach. Zároveň žalobkyne predložili potvrdenie zo dňa 12.05.1968, podľa ktorého R. G. potvrdil, že od svojho brata Y. G. prevzal sumu 3 000,-Kčs za odpredanú čiastku v dome č. XXX, parc.č. 191 a 192 ako aj čiastku zo stavebného pozemku nachádzajúceho sa v kat.úz. H. s tým, že potvrdenie platí ako doklad k prevzatíu horeuvedenej sumy a je platné až do podpísania kúpnej zmluvy. Dňa 16.04.1969 bolo Okresným národným výborom - odborom výstavby v Topoľčanoch vydané rozhodnutie č. Výst/1349/1969, podľa ktorého bola Y. G. a manželke K. povolená stavba rodinného domu v kat.úz. D. na parc.č. 191, 192. Pred podaním žaloby na súd žalobkyne v 1./ - 3./rade listami zo dňa 16.04.2018 vyzvali žalované v 1./ - 3./rade na usporiadanie spoluvlastníckych vzťahov zapísaných na LV č. XXX v kat.úz. D. s poukazom na vyššie uvedené doklady s tým, aby ich spoluvlastnícke podiely boli prevedené na ne ako dedičov Y. G..

Podľa § 137 písm. c/ Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností, ustanovených zákonom.

Podľa § 129 ods. 1 OZ, držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

Podľa § 130 ods. 1 OZ, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Podľa § 134 ods. 1 OZ, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu 3 rokov, ak ide o hnutel'nosť, a po dobu 10 rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

Podľa ods. 3, do doby podľa ods. 1, sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

10./ Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba žalobkýň v 1./ - 3./rade na určenie, že spoluvlastnícke podiely žalovaných v 1./ - 3./rade na nehnuteľnostiach v kat.úz. D. zapísaných na LV č. XXX patria do dedičstva po neb. Y. G. zomrelom dňa XX.XX.XXXX nie je dôvodná a preto ju zamietol. Žalobkyne svoju žalobu odôvodnili tým, že ich otec Y. G. od r. 1968 bol dobromyseľný v užívaní predmetných nehnuteľností a preto sa stal ich vlastníkom v celosti, keďže splnil podmienky vydržania podľa § 134 OZ.

11./ Vzhľadom k tomu, že žaloba žalobkýň je žalobou určovacou, tak podľa § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z.z.), bolo potrebné zo strany žalobkýň preukázať naliehavý právny záujem na takejto žalobe, pričom podľa názoru súdu bol tento preukázaný vzhľadom na zápis spoluvlastníckych vzťahov na LV č. XXX v kat.úz. D., keď ako spoluvlastníčky sporných nehnuteľností sú zapísané aj žalované v 1./ - 3./rade, avšak podľa tvrdenia žalobkýň tieto ich spoluvlastnícke podiely patria do dedičstva po ich otcovi nebohom Y. G. a teda bez rozhodnutia súdu na základe určovacej žaloby nie je možné vyriešiť spornosť zápisu spoluvlastníckych vzťahov a len na základe rozhodnutia

súdu je potom možné prejednať spoluvlastnícke podiely žalovaných v dedičskom konaní po neb. Y. G. na žalobkyne.

12./ Žalobkyne svoju žalobu odôvodnili tým, že zo strany ich otca Y. G. došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva k spoluvlastníckym podielom vedeným v súčasnej dobe na žalované v 1./ - 3./rade (predtým išlo o spoluvlastnícke podiely K. G. v podiele 30/120-tín a R. G. v podiele 45/120-tín) na základe vydržania, keďže tento bol dobromyseľný v ich užívaní od r. 1968 a mal za to, že sa stal ich vlastníkom a tieto nehnuteľnosti mal v nepretržitej a nerušenej držbe po dobu dlhšiu ako 10 rokov.

13./ Podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka je možné vlastníctvo k veci nadobudnúť aj vydržaním, pričom podmienky nadobudnutia vlastníctva vydržaním upravuje ustanovenie § 134 OZ s tým, že vydržanie je originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva na základe dlhodobej dobromyseľnej držby veci. Účelom vydržania je zjednotenie faktického stavu, v rámci ktorého sa oprávnený držiteľ veci vzhľadom ku všetkým okolnostiam domnieva, že je jej vlastníkom, so stavom právnym, pri ktorom sa držba veci stane súčasťou výkonu vlastníckeho práva. Vydržanie súčasne odstraňuje právnu neistotu spojenú s vadami alebo nedostatkom nadobúdacieho titulu, ak oprávnený držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti nemohol o týchto vadách vedieť alebo sa, naopak, mohol domnievať, že nadobúdací titul riadne existuje. Spôsobilým predmetom vydržania sú hnutelné aj nehnuteľné veci, pričom spôsobilým subjektom vydržania je každá osoba, ktorá je spôsobilá nadobudnúť vlastnícke právo. Vydržať vlastníctvo preto môžu fyzické osoby a od 1. januára 1992 aj právnické osoby a štát. K nadobudnutiu vlastníctva sa vyžaduje oprávnená držba, ktorá musí existovať počas celej dĺžky vydržacej doby, ktorá je pri hnutelných veciach 3 roky a pri nehnuteľnostiach 10 rokov. Držba predstavuje faktický stav, ktorý je právne upravený a i právne chránený. Držba môže byť oprávnená alebo neoprávnená. Držba sa nadobúda získaním skutočnej moci nad vecou spojenou s vôľou držiteľa túto vec ovládať. Oprávnená držba vyžaduje súčasné spojenie dvoch podmienok a to dobromyseľnosti držiteľa o tom, že mu vec alebo právo patrí a danosť tejto dobromyseľnosti so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Dobromyseľnosť spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci alebo že je oprávneným vykonávateľom práva. Nestačí presvedčenie držiteľa, že nikoho nepoškodzuje resp. že nikomu nezasahuje do jeho práv. Dobromyseľnosť musí byť posudzovaná objektívne a nie len zo subjektívneho hľadiska držiteľa.

14./ Dobromyseľnosť je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si napríklad prisvojuje určitú vec alebo ňou disponuje. Ide teda o psychický stav, o vnútorné presvedčenie subjektu, ktoré samo osebe nemôže byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno vyvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobromyseľnosti, že mu vec patrí. Okolnosťami, ktoré budú svedčiť pre záver o existencii dobromyseľnosti, budú spravidla okolnosťami týkajúcimi sa právneho dôvodu nadobudnutia a svedčiace o poctivosti nadobúdateľa. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia, riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobúdateľa; v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby (R45/1986). Nadobúdateľ svoju dobrú vieru nemusí ani preukazovať, lebo aj v pochybnostiach platí, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 in fine Občianskeho zákonníka). Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil. Pre vydržanie je rozhodujúci stav v prírode, v akom držiteľ po zákonom predpísanú minimálnu dobu 10 rokov s pozemkom nakladá ako so svojím a je so zreteľom k všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu tento pozemok v príslušných hraniciach určených v prírode vlastnícky patrí (uznesenie NS SR sp.zn. 4Cdo/120/2019 z 27.08.2019).

15./ Podľa platnej občianskoprávnej úpravy (od novelizácie Občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 509/1991 Zb. s účinnosťou od 1. januára 1992) sa oprávnený držiteľ stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu 10 rokov, ak ide o nehnuteľnosť (§ 134 ods. 1 OZ). Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje len splnenie podmienky oprávnenej držby po dobu troch resp. 10 rokov; žiadne ďalšie podmienky pre dôsledok stanovený v dispozícii (nadobudnutie vlastníctva) nestanovuje. Preto možno dôjsť k záveru, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním dôjde, pokiaľ sú v dobe po nadobudnutí účinnosti novely Občianskeho zákonníka splnené predpoklady stanovené v hypotéze citovanej právnej normy. Do doby, počas ktorej mal oprávnený držiteľ vec v držbe je potrebné započítať aj držbu vykonávanú pred 1. januárom 1992 (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/80/01 z 30.10.2001 - R83/2002).

16./ Krajský súd v Nitre v rozsudku sp.zn. 8Co/262/2019 zo dňa 25.06.2020 v súvislosti s riešením otázky vydržania poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/137/2019 zo dňa 29.apríla 2020, v ktorom Najvyšší súd SR riešil otázku nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním a vo svojom rozhodnutí poukázal na uznesenie sp. zn. 3 Cdo 17/2016 v odôvodnení, ktorého uviedol, že predpokladom prijatia záveru súdu o vydržaní musí byť medziiným zistenie, že počas vydržacej doby držiteľ skutočne "bol" (teda nie iba "mohol byť") so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí (porovnaj tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 271/2007. 5 Cdo 49/2010 a 3 Cdo 12/2010). Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus); ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul nasvedčuje. Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ide o psychický stav, o jeho vnútorné presvedčenie, ktoré sa prejavuje aj navonok a z ktorého možno vyvodiť, že sa dôvodne považuje za vlastníka veci. Medzi základné okolnosti, ktoré nasvedčujú v prospech oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec nadobudol - či mu svedčí nejaký oprávnený nadobúdacie titul. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 260/2008). Dobromyseľnosť, ako kategória patriaca do vnútornej sféry držiteľa, môže byť v praxi subjektívne držiteľom vyvodzovaná z najrozmanitejších skutkových okolností (právne relevantných, ale aj irelevantných). Posúdenie, či držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí, nemôže ale vychádzať iba zo subjektívnych predstáv držiteľa. Z hľadiska dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním je právne relevantnou len tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu nadobudnutia vlastníctva. Vlastníctvo (okrem prípadov nadobudnutia ex lege) sa nadobúda najmä dedením, kúpou, darovaním, výmenou. Domnelým (putatívnym) titulom nadobudnutia vlastníctva je určitá skutočnosť, ktorá má navonok znaky riadneho nadobúdacieho titulu (v súlade so zákonom zakladajúceho vznik vlastníctva), chýba pri nej ale niektorá stránka (vlastnosť, znak), ktorú pre nadobudnutie vlastníctva vyžaduje objektívne právo. Takýmto domnelým titulom môže byť v praxi napríklad (a) dedičské rozhodnutie o nadobudnutí veci, ktorá však v čase smrti poručiteľa objektívne nepatrila do jeho majetku, (b) neprávoplatné rozhodnutie súdu určujúce vlastníctvo veci, (c) kúpna alebo darovacia zmluva, ktorá je z niektorého dôvodu neplatná.

17./ Pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu viesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavné konformný. Pri ústavné konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. Taký výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za neprípustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavné neakceptovateľný (nález Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 484/2015 zo 14.11.2018).

18./ Vychádzajúc z vyššie citovanej teórie týkajúcej sa nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním ako aj z citovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR mal súd za to, že v tomto prípade

nedošlo zo strany žalobkýň k produkovaniu takých dôkazov, na základe ktorých by mohol súd dospieť k záveru, že ich právny predchodca Y. G. bol dobromyseľný pri užívaní spoluvlastníckych podielov žalovaných v 1./ - 3./rade na nehnuteľnostiach parc.č. 191 a 192 (v súčasnej dobe parc.č. 191, 192/1, 192/2 a 192/3) v kat.úz. D. zapísaných na LV č. XXX a teda že vlastnícke právo k týmto podielom nadobudol titulom vydržania. Z obsahu žaloby vyplýva, že predmetom dokazovania bola skutočnosť, či Y. G. nadobudol vydržaním spoluvlastnícke podiely K. G. (30/120-tín) a R. G. (45/120-tín) a tým sa stal výlučným vlastníkom pozemkov parc.č. 191 a 192.

19./ Pokiaľ ide o nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním k podielu K. G., tak na podporu svojho tvrdenia žalobkyne predložili kúpno predajnú zmluvu z 25.04.1947 uzavretú medzi K. G., rod. G. a maloletým Y. G., ktorého zastupovala matka L. G. a predmetom ktorej bol spoluvlastnícky podiel 1/4-ina na pozemkoch parc.č. 191 a 192 za kúpnu cenu 10 000,-Kčs, avšak z obsahu tejto zmluvy vyplýva, že kúpnu cenu za kupujúceho Y. G. vyplatil jeho otec A. G. a okrem toho sa táto zmluva mala stať pre kupujúceho záväznou až po jej schválení poručenským súdom a teda až od tohto momentu by kupujúci mohol byť dobromyseľný v tom, že nadobudol spoluvlastnícky podiel K. G., pričom žalobkyne žiadne súdne rozhodnutie o schválení kúpno predajnej zmluvy nepredložili. S poukazom na prehlásenie zo dňa 25.11.1968 podpísané D. G. však tvrdili, že ich otec Y. G. bol dobromyseľný v užívaní nehnuteľností od r. 1968 a to po dobu najmenej 10 rokov a teda splnil podmienky vydržania, avšak z predloženého prehlásenia vyplýva iba to, že D. G. ponechal Y. G. a jeho manželke spoluvlastnícke podiely na sporných nehnuteľnostiach za vyplatenie sumy 1 000,-Kčs, ktorá mala byť použitá na pomník pre nebohú K. G., rod. G., avšak je zrejmé, že D. G. v tom čase nebol vlastníkom spoluvlastníckeho podielu K. G. na sporných nehnuteľnostiach a aj žalované spochybnili obsah tohto prehlásenia s tým, že sú v ňom nesprávne uvedené niektoré osoby, i keď napríklad L. G. už bola nebohá a C. G. nikdy neexistoval a ďalšia dcéra G. R., rod. I. v tomto prehlásení chýba. Z obsahu prehlásenia v kontexte s následne vydaným stavebným povolením pre Y. G. na novostavbu rodinného domu vyplýva, že toto prehlásenie bolo iba účelovo spísané pre vydanie stavebného povolenia, a teda na základe tohto prehlásenia ako aj predchádzajúcej kúpno predajnej zmluvy z 25.04.1947 nemohol byť Y. G. dobromyseľným držiteľom spoluvlastníckeho podielu K. G. rod. G. vo výške 30/120-tín a teda nemohol tento spoluvlastnícky podiel nadobudnúť vydržaním. Na tom nič nemení ani tvrdenie žalobkýň, že ich otec sa vyjadroval, že ostatných spoluvlastníkov vyplatil, pretože všetky okolnosti dobromyseľnosti je potrebné posudzovať objektívne a nielen zo subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z hľadiska toho, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, ale stačí, ak tu bol i domnelý právny dôvod. Podľa názoru súdu v prípade spoluvlastníckeho podielu K. G., rod. G. nemohol byť Y. G. dobromyseľný v tom, že mu tento spoluvlastnícky podiel patrí ani na základe kúpno predajnej zmluvy zo dňa 25.04.1947 a ani na základe prehlásenia zo dňa 25.11.1968, pretože kúpno predajná zmluva pre jej záväznosť vo vzťahu k osobe Y. G. vyžadovala schválenie poručenským súdom a toto schválenie žiadnym spôsobom nebolo preukázané, pričom Y. G. v čase uzatvárania kúpno predajnej zmluvy mal iba 6 rokov a kúpnu cenu mal za neho vyplatiť otec A. G. a teda Y. G. nemohol byť na základe týchto skutočností dobromyseľný v tom, že od K. G., rod. G. odkúpil jej spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach, čo si nesporne uvedomoval pred stavbou rodinného domu a na základe toho si dal od D. G. podpísať dňa 25.11.1968 prehlásenie, ktoré len potvrdzuje názor súdu, že Y. G. nemohol byť dobromyseľný pri užívaní spoluvlastníckeho podielu K. G. a iba samotná dlhodobá držba nehnuteľností bez preukázania skutočnosti, ktorá by mohla u neho vyvolať presvedčenie, že sa stal vlastníkom nehnuteľností nepostačuje pre ustálenie splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/12/2010 z 30.03.2011). V tomto prehlásení sa prakticky nič neuvádza o predchádzajúcej kúpno predajnej zmluve z 25.04.1947 a ani z neho nie je zrejmé, že bolo vôľou spoluvlastníkov resp. dedičov po nebohej K. G. previesť svoje spoluvlastnícke podiely na Y. G. napríklad kúpnu zmluvou a jeho účelom bolo iba zabezpečiť vydanie stavebného povolenia pre Y. G.. Pokiaľ teda žalobkyne tvrdili, že ich otec Y. G. dobromyseľne užíval spoluvlastnícky podiel K. G., rod. G. od r. 1968, v presvedčení, že je vlastníkom tohto spoluvlastníckeho podielu, tak ich tvrdenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

20./ Rovnako tak súd nemal za preukázané vydržanie spoluvlastníckeho podielu R. G. s poukazom na potvrdenie zo dňa 12.05.1968, podľa ktorého mal od brata Y. G. prevziať sumu 3 000,-Kčs za odpredanú čiastku v dome č. XXX a v parc.č. 191, 192, pričom aj z obsahu tohto potvrdenia vyplýva, že je platné až do podpísania kúpnej zmluvy a teda prípadná kúpna zmluva medzi nimi mala byť uzavretá až v

budúcnosti a preto len na základe tohto potvrdenia nemohol byť Y. G. dobromyseľný v tom, že nadobudol aj spoluvlastnícky podiel R. G., keď potvrdenie svedčí iba o prevzatí sumy 3 000,-Kčs a podľa dohody mala byť ešte podpísaná kúpna zmluva. Vzhľadom na obsah prehlásenia zo dňa 25.11.1968 a potvrdenia zo dňa 12.05.1968 nemohol byť Y. G. od r. 1968 dobromyseľným v tom, že je vlastníkom sporných nehnuteľností v celosti, pretože ani jeden z týchto dokladov nemožno považovať za domnelý (putatívny) titul nadobudnutia vlastníctva a zjavne ide iba o doklady vyprodukované len kvôli vydaniu povolenia na stavbu rodinného domu pre Y. G. a teda od r. 1968 sa nemohol cítiť ako výlučný vlastník parc.č. 191 a 192, keď z predložených dokladov je zrejmé, že k nadobudnutiu spoluvlastníckeho podielu K. G., rod. G. malo dôjsť až po prejednaní dedičstva po nej a k nadobudnutiu spoluvlastníckeho podielu R. G. malo dôjsť až podpísaním kúpnej zmluvy. Y. G. ako držiteľ spoluvlastníckych podielov na sporných nehnuteľnostiach nemohol byť teda objektívne presvedčený o tom, že tieto spoluvlastnícke podiely poctivým spôsobom nadobudol a teda súd nemal za preukázané, že v tomto prípade išlo o dobromyseľnú držbu a preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

21./ O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaným v 1./ až 3./ rade, ktorí mali vo veci plný úspech priznal náhradu trov konania proti žalobkyniam v 1./ - 3./ rade s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne tunajší súd podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia na Okresný súd Topoľčany.

Podľa §-u 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutie smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).